

Moțto : „Măreția omului stă în ceea ce are în două feluri cuvîntat: într-o tinjire spre frumos și o tinjire spre adevăr.”

Nicbta Stănescu

Nu vă speriați. Nu-i vorba de un articol teoretic. Condiția ideală pentru cronică cronică teatrului e citatul, fie el și „trunchiat”, dar numai din motive de spațiu. Evident, citatul comentat, dar mai ales citatul care face de prisos orice comentariu. Să trecem, dar, la fapte, precizînd încă o dată că nu ne pronunțăm asupra spectacolelor nevăzute de noi, ci avem în vedere doar comentariul lor critic.

● Printre publicațiile care și-au făcut un titlu de merit acordînd importanța cuvenită deschiderii stagiunii teatrale s-a aflat, în primul rînd, România literară (două pagini de revistă, în nr. 39, din 23 septembrie 1982).

Sub prestigioasă semnatură a lui Valentin Silvestru sînt analizate spectacole ale Teatrului „A. Davila” din Pitești, între care și două spectacole de păpuși. Cum reprezentațiile păpușărești cad mai rar sub incidența spiritului critic, să notăm mai întii cotele actuale ale exigențelor genului. Iată ce aflăm despre prima reprezentație :

„Din păcate, spectacolul nu se adresează nimănui. Un text fanat și plicticos de estradă, amestecat cu ingrediente de operetă, îi lasă complet indiferenți — dacă nu-i agasează — pe adulți și rămîne total obscur pentru copii. E neclar ce au dorit autorii Alexe Marcovici și Virgil Puicea, care au lucrat aici cu rămășițe din cine știe ce alte colaborări”.

Și despre a doua :

„Puneți mîna pe Aristide e o fabulă fadă de Gheorghe Scripcă, cu vulpi care fură pui de găină [...] un iepure, un rățoi

și un cocoș. Ei folosec, ca arme violente în conflagrație, praf de strănutat, de ris și somnifere. Pe măsură ce războiul acesta ia proporții, copiii din sală devin neliniștiți, se cer afară ori acasă, își chinuiesc părinții și bunicii, fac o larmă legitimă, ca un protest surd și inconștient. Numai cînd se produce un balet de orătării bat bucușii din palme în ritmul chestiunii.”

Cu nivelul textelor și cu acela al spectacolelor s-ar părea că ne-am lămurit. Cum rămîne însă cu preambulul cronicii, în care, salutînd prezența regizorului Ion Cojar, „pentru prima oară la păpuși”, ca „invitat al piteșteanului Așchiuță”, tot Valentin Silvestru ne spune că regizorul „dovedește fan-tezie și bun-gust”, conchizînd că „prezența unui maestru e o binefacere

CRONICA CRONICII TEATRALE

Cum
pășește
critica
în
noua
stagiune?

care ar mai trebui.” Teoretic, fără îndoială că așa stau lucrurile. Dar practic ? Dacă primul spectacol „nu se adresează nimănui”, iar la cel de-al doilea, cum zice criticul, „copiii se cer afară ori acasă”, mai poate fi numită prezența regizorului, în aceeași cronică, o „binefa-

cere” care „ar mai trebui” ? *)

În cronică la spectacolul Teatrului de păpuși „Țăndărică”, ne-a fost dat să aflăm, de la distinsul teatrolog Ileana Berlogea, că : „Despuiat de preaplinul epic, lăsat cu grijă în datele lui esențiale, Făt Frumos din lacrimă de Mihai Eminescu s-a transformat, în viziunea Margaretei Niculescu, semnatarea transpunerii scenice și a regiei, nu numai într-un autentic spectacol de autor, ci și într-o sinteză a cîtorva dintre temele favorite ale genialului poet, într-o meditație gravă și plină de sensibilitate asupra genezei, asupra vieții și a morții, a luptei dintre bine și rău, asupra iubirii și urii” (s.n.).

Adică „autentic spectacol de autor” al cui ? Al Margaretei Niculescu, probabil, căci pe Mihai Eminescu autor al spectacolelor de păpuși nu-l știam încă ! Totuși, după numărul „temelor favorite” ale sintezei și ale meditației parcă tot despre autorul Eminescu ar fi vorba, nu despre autoarea spectacolului ! Cu atît mai mult cu cît, în finalul cronicii, spectacolul cu pricina este considerat și „un emoționant omagiu adus la Eminescu”. (Omagiu-omagiu, dar adus, bineînțeles, tot unui Eminescu „despuiat de preaplinul epic” !) Nu putem fi siguri decît că autoarea acestui „spectacol de autor” este Margareta Niculescu. În rest, trebuie să ne consolidăm. De la dreptul roman încoace, „pater semper incertus est”.

*) N.R. Chiar dacă s-ar putea ca rezultatul să nu fie pe măsura înzestrării regizorului, credem că prezența unui artist de valoare lui Ion Cojar este oricînd o binefacere, cel puțin prin „școala”, prin efectul de pedagogie artistică implicate acestei prezențe, care vor rodi în viitor.

● Păstrând proporțiile, Radu Bădilă, în cronică la Cenușăreasa de Al. Căprariu (Teatrul de păpuși din Cluj-Napoca), realizează performanțe notabile în cursul aceleiași fraze: „Păpușile, în această logică a spectacolului, nu pot fi decât rigide — mobilitatea lor fiind înlocuită prin mimica și plastica corpului celor trei interprete...” (s.n.) Poate „înlocui” o simplă cacofonie mobilitatea păpușilor rigide?

● Scriind despre Politica lui Theodor Mănescu, la Teatrul Național din Craiova, statornicul nostru coleg Romulus Diaconescu ne pune și dinsul pe gânduri: „... nu e greu de bănuț că autorul a presărat între calupurile de realitate masive folii autobiografice — toate subsumate unei teme centrale — puterea”. Cum pot fi presărate niște folii masive, subsumate puterii, e desigur mai greu de bănuț, chiar dacă R.D. face la un

moment dat precizarea că „autorul vorbește (evident prin personaje)”, de unde și pătrunzătoarea cugetare potrivit căreia „o dialectică plină de nuanțe” va putea fi „desfășurată sub semnul tutelar al unei fraze emblematice” (s.n.).

● În fine, tînăra noastră colegă Ludmila Patlanjoglu, pe care o apreciem pentru ponderea și maturitatea judecăților sale critice, ne face neplăcută surpriză de a înlocui stilul îngrijit și sobru al cronicilor sale teatrale cu unul mai neglijent, apropiat de acela al anunțurilor la mica publicitate. În numai trei paragrafe, cit are cronica sa (la Tartuffe de Molière, pe scena Teatrului „A. Davila” din Pitești), aflăm: „căutări... în găsirea... Găsim... lipsa... estompează... Îi lipsește... estompîndu-i... pierde... Lipsa... să găsească...” Încheiem „în notă”:

„Aștept provincia”.

P.S. Bogatul și interesantul tur de orizont asupra deschiderii stagiunii în întreaga țară, susținut cu pertinentă critică și presanță nu numai telegenică de Valentin Silvestru, a inaugurat (29.IX.1982) noua „serie” a emisiunii „Scena și ecranul” (redactor Julieta Țintea), punind-o cu hotărîre sub semnul calității și exigenței comentariului critic (informațic cuprinzătoare și la zi, situare în context și în perspectivă, atitudine combativă față de fenomenele negative). O emisiune nu numai utilă, ci și necesară formării gustului public, meritînd să fie văzută de toți cei cărora li se adresează! (În loc de miercuri seara pe programul II, oare nu s-ar putea transmite luni seara, pe programul I?)

MYOSOTIS

M.

Conferință de presă la Teatrul Național din București

La începutul lunii octombrie, Teatrul Național a invitat criticii de teatru și reporterii de specialitate la o conferință de presă. Au răspuns invitației Natalia Stancu („Scînteia”), Florica Ichim („România liberă”), Margareta Bărbuță („Informația Bucureștiului”), Viorel Grecu și Liana Molnar (Televiziune), Octavia Treistar (Radiodifuziune) ș.a. Au fost de asemenea prezenți Dina Cocea, președinta A.T.M., și Emanuel Engel, instructor la C.C.E.S.

Dialogul dintre gazde (Radu Beligan, directorul Teatrului Național, Horea Popescu, director artistic, și B. Elvin, secretar literar) și invitați a fost de un real interes. Spicuim din discuții:

RADU BELIGAN: Am inițiat această conferință de presă deoarece nouă ni se pare că activitatea valoroasă a unuia dintre cele mai bune teatre din Europa este insuficient oglindită în presă...

În această stagiune, am „pus pe rol” opt distribuții, ceea ce este un lucru senzațional. În curînd, vom asista la premierele oficiale a patru spectacole: Vlaicu-vodă de A. Davila, Inocentul de Cristian Munteanu, Ploșnița de Maikovski și Între patru ochi de Aleksandr Ghelman. Nu s-a prea vorbit în presă despre ciclul de conferințe „Ce este teatrul?”, aflat acum la a treia manifestare, și care prezintă admirabile spectacole-caleidoscop. Să nu uităm nici revista pe care o scoatem, și care ni se pare de un anumit nivel... Toate acestea merită mai multă publicitate. În privința amatorilor, noi ne facem datoria foarte serios. Regizorarea Lia Niculescu a activat ani de zile la formația Întreprinderii de confecții și tricotaaje București. Acum, la această întreprindere se pune în scenă piesa-eseu de Tiberiu Vidra și Gh. Bărbulescu, inspirată din viața tovarășului Nicolae Ceaușescu. Ceea ce a făcut Teatrul Mic la Uzinele „23 August” este o improvizație. Noi, cu